
Bericht – Strijd tegen radicalisering: Steun voor werknemers uit de publieke sector

Goedgekeurd door het Presidium

De terroristische aanslagen van 2015 en 2016 hebben aangetoond hoe groot de terreuruitdaging is voor gans de Europese Unie. Hoewel de voornaamste doelstelling van de lidstaten erop gericht is nieuwe aanslagen te vermijden, is het ook absoluut en dringend noodzakelijk risico's te voorkomen en de radicalisering al veel vroeger aan te pakken.

Ook al gaan niet alle personen met een radicale politieke of religieuze overtuiging immers over tot geweld, een deel van de aanslagplegers houdt er op voorhand al radicale ideeën op na. Het is dus belangrijk en dringend om dit complexe fenomeen van radicalisering aan te pakken, waardoor personen een radicale ideologie gaan aanhangen die hen er mogelijk toe aanzet om terroristische aanslagen te plegen.

De CESI is er echter van overtuigd dat deze doelstelling niet alleen bereikt kan worden met extra veiligheidsmaatregelen. Integendeel, een multidisciplinair en complementair beleid uitstippelen, met een preventief sociaal, educatief en veiligheidsluik enerzijds en repressieve maatregelen anderzijds, is essentieel.

Zoals verschillende studies over dit onderwerp aangetoond hebben¹, moeten er meer gecoördineerde beleidsmaatregelen op Europees niveau komen en moeten alle werknemers in de openbare sector die deze maatregelen toepassen, ondersteund, beschermd en beter gewaardeerd worden (met name sociaal assistenten, opvoeders, onderwijzers, werknemers uit de gezondheidszorg, politieagenten, brandweerlieden, het gevangenispersoneel en reclasseringsambtenaren) in de strijd tegen de terreur.

De CESI herinnert eraan dat zij erg gehecht is aan de rechtstaat. De rechtstaat respecteren is dan ook een noodzakelijke voorwaarde om gepaste beleidsmaatregelen tegen terrorisme en radicalisering te kunnen treffen. Om dit te doen, en om de Europese Unie en de lidstaten te ondersteunen om zo snel mogelijk geschikte beleidsmaatregelen uit te werken en toe te passen, wijst de CESI op verschillende uitdagingen waarop een antwoord gevonden moet worden:

I) Uitdagingen op het gebied van veiligheid:

¹ De CESI besteedt al een tijdje aandacht aan het fenomeen van de radicalisering en de bijbehorende uitdagingen voor de openbare dienstverlening, meer bepaald via CESI@noon in mei 2015 en een conferentie in Parijs op 15 december 2015.

a) **Wat de juridische uitdagingen betreft, steunt de CESI:**

1. **De goedkeuring van een richtlijn met betrekking tot de strijd tegen het terrorisme waarbij ook de voorbereidende handelingen strafbaar gesteld worden**, zoals training, zich naar het buitenland begeven voor terreurdoeleinden, medeplichtigheid aan terreurdaden, aansporen om dergelijke daden te plegen of hiertoe zelf pogingen ondernemen.
2. **De hervorming van de Richtlijn uit 1991 voor de wapenhandel**, om de controle op de aankoop en het bezit van vuurwapens te verbeteren.
3. **De goedkeuring en dringende toepassing na vele maanden onderhandelen van een richtlijn met betrekking tot passagiersgegevens (PNR - Passenger Name Record)** waardoor luchtvaartmaatschappijen verplicht zijn om de gegevens van hun passagiers door te geven en zo zware vormen van criminaliteit en terreurdaden te voorkomen en te detecteren, waarbij echter ook de principes inzake bescherming van de privacy en inzake proportionaliteit gerespecteerd moeten worden.
4. **Een verbetering van de juridische bescherming van veiligheidsagenten**. Bijvoorbeeld, een Europese denkoefening over wettige zelfverdediging en identiteitsbescherming wordt sterk aangemoedigd.

b) **Wat de praktische uitdagingen betreft:**

1. Is het dringend nodig om **eerstehulpverleners beter te beschermen**, onder meer soldaten, politieagenten, brandweermannen, en hiervoor de nodige **materiële en financiële middelen** te voorzien, zowel op Europees als op nationaal niveau. Daarom is het van belang om:
 - **het aantal politieagenten te verhogen;**
 - de vaak erg zware en hinderlijke **beschermingsuitrusting** te moderniseren en de tijd die het aan- en uitkleden in beslag neemt, mee te tellen als arbeidstijd;
 - **het personeel te vormen en te sensibiliseren voor verschillende culturen** om de verschillen beter in te schatten en soms delicate situaties goed aan te pakken;
 - **de psychologische ondersteuning te verbeteren, of te creëren.**
2. Aangezien **soldaten** meer en meer ingeschakeld worden in de strijd tegen het terrorisme, hoewel dit oorspronkelijk geen deel uitmaakt van hun opdracht, is het belangrijk om hen de **nodige opleiding** te geven.
3. De besparingen in sommige lidstaten hebben zware gevolgen gehad voor de strijd tegen cybercriminaliteit, die vaak nauwe banden heeft met terrorisme. Deze situatie moet dus dringend rechtgezet worden via **aanzienlijke investeringen waarmee het nodige materieel aangekocht kan worden, informatici aangeworven kunnen worden en de politie opgeleid kan worden.**
4. Hoewel nationale strategieën belangrijk zijn, herinnert de CESI eraan dat een **gecoördineerde ondersteuning op Europees niveau** cruciaal blijft. Daarom is ze ook voorstander van de creatie van structuren zoals het Europees Centrum voor Terrorismebestrijding en de aanstelling van een Europees coördinator, maar dringt ze sterk aan op een **intensere samenwerking tussen de verschillende overheidsadministraties van de lidstaten en de Europese en internationale instellingen (zoals Europol, Interpol en Frontex).**

5. Omdat dit radicaliseringsproces zich ook voordoet of voltrekt buiten de Europese Unie, met name in opleidingskampen voor terroristen en in conflictzones, is het daarnaast ook belangrijk samen te werken met **derde landen waar er een groot risico aanwezig is**.
6. De lidstaten moeten ook meer gemeenschappelijke databanken gebruiken en harmoniseren zoals het **Schengen-Informatiesysteem (SIS)**. Hoewel sommigen schatten dat er ongeveer 5000 personen in staat zijn om aanslagen te plegen, staan er slechts 2000 namen gesignaleerd in deze gemeenschappelijke databanken.
7. De toegang tot informatie via nieuwe communicatietechnologieën vormt een bijkomende uitdaging in de strijd tegen de radicalisering. Het is dus van primordiaal belang om **doeltreffende strategieën toe te passen tegen haatzaaien en online propaganda**. CESI is voorstander van initiatieven om gegevensuitwisselingen mogelijk te maken tussen overheidsinstanties en internetproviders en vraagt dat er een evenwicht gevonden wordt tussen enerzijds de vrijheid van meningsuiting en anderzijds het zoveel mogelijk blokkeren van websites die radicalisering in de hand werken.

II) **Uitdagingen voor de sociale sector, het onderwijs en de gezondheidszorg:**

1. De **verschillende werknemers uit de publieke sector die rechtstreeks in contact komen met personen die een risico op radicalisering lopen, moeten dringend ondersteuning en vorming krijgen**. Hoewel deze medewerkers niet allemaal actief zijn op het gebied van veiligheid, zijn ze door hun vorming en hun kennis van de behoeften van personen die risico lopen vaak het best geplaatst om personen die aan het radicaliseren zijn te herkennen.
2. Het onderwijs als **een middel voor sociale integratie en overdracht van waarden zoals burgerrechten, democratie, fundamentele mensenrechten, tolerantie, respect**, is fundamenteel zodat radicaliserende jongeren een sterke identiteit ontwikkelen waarmee ze hun zelfbeeld en hun denkbeelden kunnen vormen.
3. **Hiervoor moeten onderwijzers beter ondersteund worden door scholen en de scholen beter ondersteund door de overheid, om samen de leerlingen beter te begeleiden in de vorming van hun ideeën en hun identiteit**. Adolescenten en jongvolwassenen zijn immers vaak de meest beïnvloedbare personen, voor wie radicale propaganda dus het grootste risico vormt. De sectoren onderwijs, opleiding en werkgelegenheid voor jongeren zijn vaak het best geplaatst om jongeren te helpen om een kritische geest te ontwikkelen. Vele onderwijzers die echter geconfronteerd worden met dit fenomeen, achten zich niet meer in staat op hun pedagogische opdracht te vervullen en problemen op school zorgen ervoor dat sommige leerlingen vroegtijdig de school verlaten en zo nog kwetsbaarder worden voor radicale propaganda.
4. Gelet op de mislukkingen op school en de werkloosheid, vaak de bron van de frustraties waardoor bepaalde jongeren gaan radicaliseren, is het dringend nodig **een oplossing te vinden voor de problemen met de integratie van jongeren op de arbeidsmarkt²**.
5. Leerlingen die problemen ondervinden en zich isoleren, zich terugplooiën op zichzelf, psychische of psychosomatische ziektes vertonen, moeten vroeger behandeld worden. Om dit te doen is het belangrijk de **samenwerking tussen het onderwijzend personeel en andere openbare diensten zoals de gezondheidszorg, te verbeteren**.

² Zie ook het bericht van CESI, "Voor een geslaagd onthaal en integratie van migranten: ondersteuning van werknemers uit de openbare sector" (*Pour un accueil et une intégration réussis des migrants : soutenir les travailleurs du secteur public*).

6. **Het is belangrijk afstandnemings- en deradicaliseringsprogramma's uit te werken.** Deze programma's moeten compleet zijn en aangepast aan de situatie van het individu, en moeten meer bepaald een component psychologische, sociale en economische ondersteuning bevatten, en specialisten, de familie en de gemeenschap in het algemeen erbij betrekken om de re-integratie te bevorderen³.
7. Ten slotte meent de CESI dat het fundamenteel is meer **informele educatieve programma's, vrijwilligerswerk, sportactiviteiten, en interculturele dialoog te creëren** waarbij jongeren actief betrokken kunnen worden en waarmee ze hun ervaringen kunnen diversifiëren en interageren met andere culturen. Het is tevens belangrijk de samenwerking met religieuze centra aan te moedigen, die bepaalde geloofsaanspraken kunnen weerleggen.

III) **Uitdagingen op het gebied van justitie:**

Aangezien verschillende aanslagplegers hun radicaliseringsproces ondergaan hebben in de gevangenis, is het cruciaal om:

1. **Zich te verzetten tegen de privatisering van het gevangenisstelsel, die er vaak toe leidt dat beslissingen genomen worden op basis van rendabiliteit in plaats van goed bestuur.**
2. **Het personeel van de penitentiaire instellingen te versterken en te ondersteunen**, met name via vorming om zo de signalen van radicalisering beter te begrijpen, te detecteren en gepast te reageren op de situatie.
3. **De opvolging en alternatieve opleidingsmogelijkheden uitbreiden voor recidivisten.**
4. **Meer te investeren in rehabilitatieprogramma's.**

³ Hierbij kunnen de begeleidingsmaatregelen van de burgemeester van de Deense stad Aarhus als voorbeeld dienen. De zogenaamde *SSP Method* bestaat uit een opvolging van jongeren die vatbaar zijn voor radicalisering in voorsteden die erg te kampen hebben met dit fenomeen, een begeleiding van de ouders van wie de kinderen geradicaliseerd zijn of aan het radicaliseren zijn en psychologische begeleiding van teruggekeerden van extremistische groepen.